

DOI: [10.32702/2307-2156-2022.5.3](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2022.5.3)

УДК 351

З. В. Гбур,

*д. держ. упр., професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика
ORCID ID: 0000-0003-4536-2438*

Л. В. Галушкіна

*магістр з держ. упр., головний спеціаліст відділу права на працю Департаменту моніторингу соціальних прав, Секретаріат Уповноваженого ВРУ з прав людини
ORCID ID: 0000-0002-5409-9494*

О. О. Акімов

*д. держ. упр., професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
ORCID ID: 0000-0002-9557-2276*

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ: ФУНКЦІЇ, ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Z. Hbur

*Doctor of Sciences in Public Administration,
Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine*

L. Galushkina

Master's degree of Public Administration, Chief Specialist of the Department of Right to Work of the Department of Monitoring Social Rights, Secretariat of the Commissioner VRU on human rights

O. Akimov

*Doctor of Sciences in Public Administration,
Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

THE CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE: FUNCTIONS, POWERS AND RESPONSIBILITIES

В статті йде мова про Кабінет Міністрів як центральний орган виконавчої влади України. Досліджуються його повноваження, функції та відповідальність, аналізується правове забезпечення діяльності уряду. Особливу увагу звертається на історію діяльності Кабінету Міністрів України.

Автор досліджує правове забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України, звертаючи увагу на відповідні положення Конституції України, Законів України «Про внесення змін до Конституції», «Про Кабінет Міністрів» 2006 та 2014 років; аналізує трансформацію повноважень та функцій уряду під впливом суспільно-політичних змін.

В статті визначаються основні повноваження Кабміну. До них автор відносить забезпечення економічної незалежності України, захист її суверенітету, контроль за виконанням нормативно-правових актів, захист прав людини, творення та реалізація культурних економічних, соціальних, наукових, освітніх програм державного рівня, реалізація фінансової, податкової політики, забезпечення потреб громадян, контроль за виконанням бюджетних розпоряджень парламенту, підвищення рівня безпеки та охорони

держави, протидії правопорушень, проведення міжнародної політики в економічній сфері, а також контроль за митницями, контроль за діяльністю міністерств та інших відомств. Опіраючись на праці сучасних українських дослідників, автор виокремлює основні функції Кабінету Міністрів України, об'єднуючи їх в наступні групи: політичні, гуманітарні, економічні, культурні, екологічні, бюджетні, управлінські, організаційні, функції захисту національної безпеки, прав і свобод людини та громадянина. Також, автором досліджуються підходи окремих науковців щодо підходів до класифікації функцій Кабміну. Згідно з висновками автора, відповідальність КМУ перед парламентом та президентом виражається в тому, що очільник уряду призначається ВРУ за пропозицією Президента України, а Кабінет Міністрів є підзвітним перед Верховною Радою, яка, також, може ініціювати його відставку у випадку оголошення недовіри.

The article refers to the Cabinet of Ministers as a central executive body of Ukraine. Its powers, functions and responsibility are investigated, and the legal support of the government's activities is analyzed. Particular attention is paid to the history of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

The author examines the legal support of the Cabinet of Ministers of Ukraine, paying attention to the relevant provisions of the Constitution of Ukraine, the Laws of Ukraine "On Amendments to the Constitution", "On the Cabinet of Ministers" 2006 and 2014; Analyzes the transformation of government powers and functions under the influence of socio-political changes.

The article defines the basic powers of the Cabinet. These include the author's economic independence, protection of its sovereignty, control over the implementation of normative-legal acts, protection of human rights, creation and implementation of cultural economic, social, scientific, educational programs of state level, implementation of financial, tax policy, ensuring the needs of citizens control over the implementation of budget orders of parliament, raising the level of security and protection of the state, counteraction to offenses, implementation of international policy in the economic sphere, as well as control over customs, control over the activities of ministries and other departments.

Based on the works of modern Ukrainian researchers, the author distinguishes the basic functions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, combining them into the following groups: political, humanitarian, economic, cultural, environmental, budgetary, management, organizational, functions of protection of national security, human and citizen rights and freedoms . Also, the author examines the approaches of individual scientists on approaches to the classification of the functions of the Cabinet.

According to the author, the CMU's responsibility to the Parliament and the President is expressed in the fact that the head of the Government is appointed by the Verkhovna Rada at the proposal of the President of Ukraine, and the Cabinet of Ministers is accountable to the Verkhovna Rada, which may also initiate his resignation in the event of a distrust.

Ключові слова: Кабінет Міністрів України; уряд; органи виконавчої влади; Конституція України; законодавча ініціатива; підзвітність та підконтрольність.

Key words: the Cabinet of Ministers of Ukraine; the Government; executive bodies; the Constitution of Ukraine; legislative initiative; accountability and control.

Постановка проблеми. Дослідження специфіки роботи органів виконавчої влади є актуальним на будь-якому етапі розвитку держави. Кабінет Міністрів, як вищий орган зазначеної владної гілки, забезпечує реалізацію зовнішньої та внутрішньої політики України. Питання визначення його функцій, повноважень, статусу, взаємодії з іншими органами влади, Президентом України, спікером ВРУ мають вагомe значення у відповідності до потреб модернізації національного законодавства.

Повноваження та функції Кабінету Міністрів розповсюджують по всій території України та стосуються кожного громадянина держави. Саме тому чітке розуміння функціональних повноважень уряду, рівня його відповідальності є важливою запорукою існування правової держави, громадянської суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою праці стали дослідження вітчизняних науковців. Проблематикою визначення класифікацій функцій Кабінету Міністрів займалися Г. Атаманчук, О. Совгіря. Дослідження А. Толстоухова надають комплексний аналіз основних етапів розвитку Кабінету Міністрів як вищого органу виконавчої влади України. Питання правового статусу повноважень Кабміну

активно вивчалися в працях М. Глаговича, Н. Діденка. Важлива інформація щодо відповідальності КМУ, регулювання правового статусу уряду міститься в дослідженнях М. Терещук, Р. Павленко.

Мета дослідження полягає у визначенні повноважень, функцій Кабінету Міністрів України, аналізі специфіки відповідальності уряду перед парламентом та президентом.

Виклад основного матеріалу. Основний Закон України чітко розділяє владу в державі на три гілки – законодавчу, виконавчу та судову. Специфіка органів виконавчої влади полягає в тому, що саме завдяки їх діяльності відбувається практичне застосування нормативно-правових актів в суспільне життя, здійснюються управлінські процеси. Іншими словами, виконавча влада втілює теоретичні положення законодавчих актів в реальному практичному вимірі [3, с. 91].

Структура виконавчої влади України існує у вигляді діяльності наступних органів: Кабінету Міністрів (уряду); міністерств; агентств, бюро, служб, інспекцій; комітетів; органів місцевого самоврядування. В своїй діяльності зазначені органи керуються наступними принципами: колегіальність; науковість; компетентність; демократія; верховенство права; повага до прав та свобод людини [10, с. 63].

Власну специфіку має кадрова комплектація відомств виконавчої влади. До них входять службовці, повноваження яких встановлюються на основі відповідної законодавчої бази. Правова регламентація обов'язків існує в сфері державної служби. Посаду в органі виконавчої влади можливо отримати за умов чіткої відповідності існуючим стандартам та нормам. На законодавчому рівні чітко зазначено, що службовці, які працюють в органах виконавчої влади, не мають права займатися іншим видом діяльності, окрім тієї, що пов'язана з їх професійними обов'язками. Виключення складають творча, наукова чи викладацька діяльність, або ж керівна робота в неприбутковій організації [6].

Варто зазначити, що діяльність та повноваження органів зазначеної гілки влади регулюється не лише Конституцією України, а також іншими законодавчими актами Верховної Ради. Специфіка роботи органів виконавчої влади полягає в тому, що вони мають право діяти не лише в рамках встановленої правової структури. Цим вони відрізняються від інших гілок влади. Діяльність виконавчих органів базується на дисципліні, професійності, чіткій ієрархії тощо [1, с. 219].

КМУ (Кабінет міністрів України) являє собою вищий орган виконавчої гілки влади, характерною особливістю якого є його колегіальність. Кабінет Міністрів – це уряд Української держави, починаючи з 1991 року. Перший Кабінет Міністрів України після здобуття незалежності очолював Вітольд Фокін (до 1992 року). В своїй діяльності КМУ контролюється органом законодавчої влади – Верховною Радою України, несе відповідальність перед Президентом України [8, с. 94].

До основної функції КМУ можна віднести забезпечення реалізації законодавства в державі, контроль за діяльністю органів всієї системи виконавчої влади, за дотриманням принципу законності в їх роботі. Таким чином, характер функцій уряду є його підконтрольність законам парламенту та актам глави держави [11, с. 76].

До здобуття Україною незалежності функції уряду на її території здійснювала Рада Міністрів Української Радянської Соціалістичної Республіки. Весною 1991 року вказаний орган було перейменовано на Кабінет міністрів. Зміни в Конституції республіки зумовили визначення кабінету в якості головного управлінського органу. Після 24 серпня 1991 року він продовжує існувати в тому ж статусі в системі органів державної влади незалежної України [8, с. 96].

Чітке визначення функцій, повноважень, складу, структури, відповідальності Кабінету Міністрів України відбулося з прийняттям Конституції 28 червня 1996 року. В той же час, на думку А. Толстоухова, «основи роботи уряду, визначені Основним Законом, вимагали модернізації, адже до 2000 року Кабінет Міністрів практично не дотримувався колегіального принципу роботи та опирався в своїй роботі на нормативно-правову базу колишнього Радянського Союзу. Однак, затверджений Регламент діяльності не був досконалим. Зміни в роботі уряду почалися після революційних подій 2004-2005 років» [14, с. 128].

1 січня 2006 року чинним став ЗУ «Про внесення змін до Конституції». Відбулася реформація в сфері виконавчої влади. Так, був змінений порядок відносин між Кабінетом Міністрів України та Президентом. Відтепер уряд мав право створювати та змінювати міністерства. До зазначеного закону, дана функція належала Главі держави. Ще одним нововведенням стало скасування права Президента відмінити акти уряду. Тепер він міг лише призупинити їх дію до рішення КСУ щодо відповідності таких рішень Основному Закону [4].

Наприкінці 2006 року було прийнято ЗУ «Про Кабінет Міністрів України». Даний нормативно-правовий акт встановлював задачі, функції уряду, законодавчу базу його діяльності, умови створення його складу, взаємовідносини з органами державної влади тощо. Саме цей закон чітко вказує на колегіальний підхід до організації роботи КМУ. В 2014 році було прийнято новий Закон України «Про Кабінет Міністрів України» [5].

Станом на сьогодні голову уряду – Прем'єр-міністра, призначає український парламент. Призначенню передують подання глави держави. Загалом, значна кількість функцій ВРУ та президента стосуються роботи уряду.

Контроль Верховної Ради України за діяльністю уряду реалізовується завдяки підзвітності КМУ щодо реалізації прийнятого парламентом Бюджету держави. Також, в разі рішення 1/3 народних депутатів України стосовно розглянутого питання невідповідності роботи уряду, йому може бути виражена недовіра, що, зазвичай, передують розпуску Кабінету.

Кабінет Міністрів як вищий орган виконавчої влади України має ряд характерних ознак, а саме: загальна компетентність; колегіальний підхід; юридична особа; розпорядча діяльність. Склад КМУ: Прем'єр-міністр; Перший віце-прем'єр-міністр; Віце-прем'єр-міністри, Міністри.

Вагоме місце в системі роботи Кабінету Міністрів України посідають урядові комітети. Вони являють собою органи влади колегіального характеру, до основних завдань яких можна віднести реалізацію основних завдань внутрішньої та зовнішньої політики, розгляд проектів правових актів, координацію роботи досліджуваної гілки влади. Урядові комітети затверджуються безпосередньо члена Кабміну. Їх засідання мають відбуватися кожного тижня.

Кількість службовців кожного уряду залежить від рішення Верховної Ради. При цьому, саме голова уряду пропонує власний склад КМУ. Затверджений склад може бути зміненим, наприклад, у вигляді трансформації існуючих міністерств, їх ліквідації тощо. В свою чергу, Президент пропонує парламенту кандидатуру прем'єра. При цьому, така можливість повинна передуватися коаліційним рішенням народних депутатів [3, с. 92 - 93].

Робота уряду здійснюється через засідання його членів. Їх проведення зумовлене скликання від голови КМУ. Засідання вважається таким, що відбулося, в разі присутності на ньому більше половини членів. Заступники міністрів мають право замінити міністрів на цих засіданнях. Також, Кабінет Міністрів має право пропонувати до участі в засіданнях інших осіб.

Головування на засіданнях здійснює прем'єр. Якщо прем'єр не може вести засідання, його може замінити перший віце-прем'єр. Офіційним документом таких засідань являється спеціальна стенограма. Її особливість полягає в тому, що стенограма засідання уряду є конфіденційним документом.

Повноваження уряду зафіксовані в Основному Законі. До основних функцій КМУ відносяться:

- забезпечення економічної незалежності України, захист її суверенітету, ведення внутрішньої політики та міжнародних зносин (розділяє повноваження з Президентом), контроль за виконанням нормативно-правових актів;
- діяльність, спрямована на захист прав людини (компетенція Кабінету Міністрів лежить в площині якісних змін життя суспільства; уряд встановлює коло повноважень кожної установи, що входять до системи виконавчої влади);
- творення та реалізація культурних (наприклад, захист історичної спадщини), економічних, соціальних (наприклад, забезпечення громадян робочими місцями), наукових, освітніх (наприклад, покращення якості та кількості оснащення освітніх закладів) програм державного рівня;
- реалізація фінансової, податкової політики;
- забезпечення соціальних, освітніх, культурних екологічних потреб громадян;
- захист принципу рівності по відношенню до власності, підприємницької діяльності (як важливий елемент побудови ринкової економіки та забезпечення реалізації основних положень Конституції України);
- контроль за виконанням бюджетних розпоряджень парламенту, звітування перед народними депутатами щодо забезпечення виконання Державного бюджету (уряд надає парламенту проект закону про бюджет у вересні поточного року одночасно зі звітом про реалізацію існуючого; до бюджетних повноважень Кабміну можна віднести підвищення соціальної значущості затрат, боротьба з проявами дефіциту, робота над підвищенням прибутковості тощо);
- діяльність щодо підвищення рівня безпеки та охорони держави, протидії правопорушень (заходи, реалізовані в різних сферах суспільного життя, щодо превентивних та конкретних дій стосовно захисту держави, суспільства, суверенітету та порядку всередині);
- проведення міжнародної політики в економічній сфері, а також контроль за митницями (економічна співпраця між державами тісно пов'язана з роботою митниць, яка являє собою невід'ємний елемент зовнішньої торгівлі);
- контроль за діяльністю міністерств та інших відомств (Кабінет Міністрів не лише створює чи відміняє органи влади; уряд бере участь у створенні їх повноважень, контролюваності, штату тощо) [15, с. 29 – 30]

Варто зазначити, що вищезазначені повноваження, які визначаються безпосередньо Конституцією України, не завершуються поданим списком. Розширення компетенції уряду можуть відбуватися на основі нормативно-правових актів парламенту та президента. Кабінет Міністрів України може брати участь в роботі над законодавчими актами, що зумовлено правом законодавчої ініціативи. Законопроекти уряду мають слугувати економічному поступу держави, підвищенню рівню якості життя суспільства і т. д.

В контексті аналізу повноважень КМУ варто виявити комунікацію уряду з парламентом, президентом, НБУ, обласними, районними, міськими, сільськими радами, їх виконавчими комітетами. Також, важливо визначити конкретні повноваження очільника уряду. До них експерти відносять наступні: кадрові; публічні; владні; правові; міжнародні; організаційні.

Варто зазначити, що досить часто для повноважень Прем'єр-міністра характерна самостійність у їх виконанні. Це стосується, насамперед, публічних, правових можливостей. Натомість, питання кадрового характеру мають вирішуватися колегіально [3, с. 93 - 94].

Таким чином, функції Кабінету Міністрів України можна умовно розділити на наступні групи: політичні; економічні; гуманітарні; екологічні; культурні; освітні; бюджетні; організаційні; управлінські захист безпеки та суверенітету; забезпечення прав та свобод [13, с. 51].

Г. Атаманчук подає наступну класифікацію функцій уряду:

- 1) за сферами діяльності (галузеві);
- 2) за тривалістю (постійні, тимчасові);
- 3) за критеріями характеру і змісту (загальні, специфічні) [2, с. 32].

О. Совгира наводить власну класифікацію. Відповідно до неї, функції Кабінету Міністрів України варто розділяти на:

- 1) організаційні;
- 2) керівні;
- 3) регулюючі;
- 4) контрольні;
- 5) аналітичні [12, с. 28 - 29].

Основні положення ЗУ «Про кабінет Міністрів України», Основного Закону держави дають змогу звернути увагу на наступні групи функцій вищого органу виконавчої влади України:

- виконавчу функцію (проявляється в зовнішній та внутрішній політиці);
- функцію взаємозв'язків Кабінету Міністрів з органами законодавчої влади та політичними суб'єктами;
- установчу функцію;
- кадрову функцію.

В науковій літературі існують наступні підходи щодо головних функцій КМУ:

- об'єктивність їх існування;
- визначення функцій в якості інструментів ефективної діяльності;
- визначення функцій у відповідності до задач держави;
- зміна функцій в контексті актуальних суспільних метаморфоз.

С. Осауленко зазначає, що збільшення якості виконання урядом власним функцій призведе до:

- а) модернізації прогностичної роботи Кабміну щодо варіантів розвитку різних сфер державного життя;
- б) підвищення фінансового забезпечення для реалізації затверджених програм;
- в) покращення комунікації між різними органами та гілками влади [9, с. 57].

До компетенції КМУ відноситься право видавати, на базі нормативно-правових актів Президента України, парламенту, наступні акти загальнообов'язкового характеру

- розпорядження;
- постанови.

Розпорядження Кабінету Міністрів України являють собою нормативно-правові акти розпорядчого та організаційного характеру. Постанови Уряду України мають нормативне спрямування. Зазначені акти скріплюються підписом глави уряду. Підготовка постанов та розпоряджень КМУ знаходиться в межах компетенції наступними органами виконавчої влади: міністерствами; комітетами, службами, агенціями; КМДА; обласними державними адміністраціями [12, с. 30].

Зазначені установи повинні надати розпорядження або постанову у вигляді проекту на розгляд уряду. Варто зазначити, що законопроект КМУ повинні бути розглянуті за подачею глави уряду членами Кабміну і, в разі їх узгодження, бути зареєстрованими Секретаріатом. Після цього, відповідно до принципів відкритості та гласності, якими керується в своїй діяльності Кабінет Міністрів України, зазначені акти висвітлюються на урядовому інтернет-сайті у визначеному порядку. Створення Актів КМУ передбачає ймовірну участь народних обранців, експертів в певній галузі чи сфері суспільного життя держави.

Постанови та розпорядження уряду є дуже вагомим елементом функціонування суспільства. Їх зміст стосується обов'язків та прав представників українського соціуму і тому повинні бути доступними для кожного громадянина. Прийняття актів КМУ відбувається в процесі голосування членів уряду на відповідних засіданнях. Розпорядження чи постанова вважається прийнятим в разі його підтримки на голосуванні більшістю членів уряду. В той же час, за умов підтримки урядового акту половиною членів засідання, він буде прийнятим за умови підтримки главою КМУ.

Прийняття акту може слідувати додавання до його основної частини певних змін, як-то виправлення, але лише у визначеному на законодавчому рівні порядку. Якщо інформація, що міститься в постанові чи розпорядженні має публічний характер, акт вступає в силу з дня їх опублікування. Розпорядження та постанови Кабінету Міністрів України публікуються в Єдиному держреєстрі України. Оприлюднення розпоряджень та постанов уряду здійснюється шляхом їх розміщення на сайті Кабміну, газеті «Урядовий кур'єр» [3, с. 94 - 95].

Розпорядження або постанови КМУ можна віднести до адміністративної галузі якщо вони:

- формують управлінські методи;
- визначають юридичний стан тих чи інших установ та осіб;
- закріплюють правові повноваження держслужбовців;
- забезпечують законність управлінської діяльності;
- регламентують права та обов'язки для населення.

Обрання нового складу парламенту України зумовлює зміну Кабміну. Подібна процедура закріплена в Основному Законі України і супроводжується офіційною заявою очільника уряду, яка висвітлюється на першому після обрання засіданні ВРУ.

Також, на законодавчому рівні передбачені причини відставки Кабінету Міністрів. До них відносяться наступні: смерть очільника КМУ; недовіра уряду з боку більшості народних депутатів Верховної Ради України; відставка голови уряду.

Стосовно останньої причини, Парламент України на прохання Глави держави 1/3 його кількісного складу має право визначити питання щодо відповідальності КМУ та оголошення недовіри Уряду [7, с. 101].

Пропозиція щодо недовіри КМУ має розбиратися українським парламентом максимум через 10 календарних днів після її винесення. На даному засіданні Верховної Ради мають бути присутні представники

Кабміну у повному складі. Якщо питання щодо недовіри Уряду виносить Президент, то він має бути присутнім на засіданні парламенту.

Оголошення недовіри Кабміну можливе за наявності більше половини голосів народних обранців, відданих за це рішення на пленарному засіданні. Відповідно, результатом подібного голосування для Кабінету Міністрів України стає його відставка.

Згідно із законодавством України: «Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України не може розглядатися Верховною Радою України більше ніж один раз протягом чергової сесії, а також протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України або протягом останньої сесії Верховної Ради України» [13, с. 51].

Кабінет Міністрів України, також, може бути розпущеним через відставку свого очільника. Про відставку Голова уряду має повідомити ВР України. Розгляд подібної заяви має відбутися не менше ніж через 10 днів після її подачі.

Прем'єр-міністр України звільняється з посади з дня прийняття рішення про його відставку на пленарному засіданні Верховної Ради України. Прийняття Верховною Радою України рішення про відставку Прем'єр-міністра України має наслідком відставку всього складу Кабінету Міністрів України.

Смерть Прем'єр-міністра України також тягне за собою відставку Кабміну. До затвердження нового складу уряду посаду очільника уряду тимчасово займає Перший віце-прем'єр-міністр. Весь склад КМУ продовжує виконувати свої функції до обрання нового складу уряду [7, с. 102].

Висновки. Дослідження специфіки діяльності Кабінету Міністрів України дозволяє прийти до висновку, що до основної функції КМУ можна віднести забезпечення реалізації законодавства в державі, контроль за діяльністю органів всієї системи виконавчої влади, за дотриманням принципу законності в їх роботі. Характер функцій уряду є його підконтрольність законам парламенту та актам глави держави.

Конституція України визначає повноваження уряду, до яких можна віднести: забезпечення економічної незалежності України, захист її суверенітету, контроль за виконанням нормативно-правових актів, захист прав людини, творення та реалізація культурних економічних, соціальних, наукових, освітніх програм державного рівня, реалізація фінансової, податкової політики, забезпечення потреб громадян, контроль за виконанням бюджетних розпоряджень парламенту, підвищення рівня безпеки та охорони держави, протидія правопорушень, проведення міжнародної політики в економічній сфері, а також контроль за митницями, контроль за діяльністю міністерств та інших відомств.

Функції Кабінету Міністрів України можна умовно розділити на наступні групи: політичні, гуманітарні, економічні, культурні, екологічні, бюджетні, управлінські, організаційні, функції захисту національної безпеки, прав і свобод людини та громадянина. Науковці визначають наступні підходи до реалізації функцій уряду: об'єктивність їх існування, визначення функцій в якості інструментів ефективної діяльності, визначення функцій у відповідності до задач держави, зміна функцій в контексті актуальних суспільних метаморфоз.

До компетенції КМУ відноситься право видавати, на базі нормативно-правових актів Президента України, парламенту, такі акти загальнообов'язкового характеру, як розпорядження, постанови. Прийняття актів КМУ відбувається в процесі голосування членів уряду на відповідних засіданнях.

Відповідальність КМУ перед парламентом та президентом виражається в тому, що очільник уряду призначається ВРУ за пропозицією Президента України. Кабінет Міністрів є підзвітним перед Верховною Радою. В разі виникнення недовіри з боку парламенту по відношенню до уряду, Кабінет Міністрів може відправитися у відставку.

Список літератури.

1. Авер'янов В. Б. Кабінет Міністрів України. Енциклопедія сучасної України : у 30 т. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001–2020. С. 219.
2. Атаманчук Г. В. Теорія державного управління. М.: 1997. С. 32.
3. Глагович М.В., Діденко Н. Г. Повноваження Кабінету Міністрів України, функції та відповідальність. Інвестиції: практика та досвід, 2021. № 7. С. 91–95.
4. Закон України «Про внесення змін до Конституції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2222-15#Text>
5. Закон України «Про Кабінет Міністрів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
6. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Левенець Є. Функціональна складова діяльності центральних органів виконавчої влади в сучасній Україні. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, 2011. Випуск 5. С. 101 - 102.
8. Осауленко С.В. Регулювання правового статусу діяльності Кабінету Міністрів України в перші роки незалежності України. Підприємництво, господарство і право, 2008. № 10. С. 94-96.
9. Осауленко С.В. Регулювання правового статусу Кабінету Міністрів України за Конституцією України 1996 року. Підприємництво, господарство і право, 2008. № 11. С. 57.
10. Павленко Р.М. Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід. К.: КМ Академія, 2002. С. 63.

11. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. Вид. 6-ге. Х.: Консум, 2002. С. 76.
12. Совгіря О.В. Парламентська відповідальність Кабінету Міністрів України: теоретичні та практичні аспекти. Адвокат. Наука і практика, 2012. № 12. С. 28 – 30.
13. Терещук М.М. Актуальні питання відповідальності уряду в сучасних республіках. Науковий вісник Ужгородського університету, 2015. Серія ПРАВО. Випуск 30. Том 1. С. 51.
14. Толстоухов А. В. Кабінет Міністрів України. Енциклопедія історії України : у 10 т. К.: Наукова думка, 2007. Т. 4 С. 128 с.
15. Томкіна О.О. Принцип гласності процедури прийняття правових актів Кабінету Міністрів України. Право України, 2004. № 9. С. 29 - 30.

References.

1. Averianov, V. B. (2001), *Kabinet Ministriv Ukrainy. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy: u 30 t.* [Cabinet of Ministers of Ukraine. Encyclopedia of Modern Ukraine: in 30 volumes], Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2001-2020. P. 219.
2. Atamanchuk, G. V. (1997), *Teorija gosudarstvennogo upravlenija* [Theory of public administration], Moscow, Russia, P. 32.
3. Glagovych, M. and Didenko, N. (2021), “Powers of the cabinet of ministers of Ukraine, functions and responsibilities”, *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 7, pp. 91–97. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.7.91](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.7.91)
4. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine “About making amendments to the Constitution”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2222-15#Text>
5. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine “About the Cabinet of Ministers of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
6. The Verkhovna Rada of Ukraine, The Law of Ukraine “Constitution of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Levenets, Ye. (2011), “Functional warehouses of the activities of the central authorities of the vikonavchoi government in modern Ukraine”, *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa*, Vol. 5, pp. 101 - 102.
8. Osaulenko, S.V. (2008), “Regulation of the legal status of the activity of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the first years of independence of Ukraine”, *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 10, pp. 94-96.
9. Osaulenko, S.V. (2008), “Regulation of the legal status of the Cabinet of Ministers of Ukraine for the Constitution of Ukraine of 1996”, *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 11, p. 57.
10. Pavlenko, R.M. (2002), *Parlamentska vidpovidalnist uriadu: svitovyi ta ukraïnskyi dosvid* [Parliamentary Vidpovidalnist in Order: Light and Ukrainian Dosvid], KM Akademiia, Kyiv, Ukraine, P. 63.
11. Rabinovych, P. M. (2002), *Osnovy zahalnoi teorii prava ta derzhavy: navch. Posibnyk* [Fundamentals of the global theory of law and power: Textbook], 6th ed., Konsum, Kh., Ukraine, P. 76.
12. Sovhyria, O.V. (2012), “Parliamentary opinion to the Cabinet of Ministers of Ukraine: theoretical and practical aspects”, *Advokat. Nauka i praktyka*, vol. 12, pp. 28 – 30.
13. Tereshchuk, M.M. (2015), “Actual nutrition in the order in the current republics”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, Serii PRAVO*. Issue 30. Vol. 1, p. 51.
14. Tolstoukhov, A. V. (2007), *Kabinet Ministriv Ukrainy. Entsyklopediia istorii Ukrainy: u 10 t.* [Cabinet of Ministers of Ukraine. Encyclopedia of the History of Ukraine: in 10 vols], Naukova dumka, 2007. Vol. 4, Kyiv, Ukraine, P. 128.
15. Tomkina, O.O. (2004), “The principle of publicity of the procedure for the adoption of legal acts by the Cabinet of Ministers of Ukraine”, *Pravo Ukrainy*, vol. 9, pp. 29 - 30.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2022 р.